Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

27 aprilie 2017*

„Trimitere preliminară — Lucrători migranți — Securitate socială — Legislație aplicabilă — Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 — Articolul 14 alineatul (2) litera (a) — Regulamentul (CEE) nr. 574/72 — Articolul 12a punctul 1(a) — Acord între Comunitatea Europeană și Confederația Elvețiană — Personal navigant — Lucrători detașați în alt stat membru — Sucursală elvețiană — Certificat E 101 — Forță probatorie”

În cauza C-620/15,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Cour de cassation (Curtea de Casație, Franța), prin decizia din 6 noiembrie 2015, primită de Curte la 23 noiembrie 2015, în procedura

A-Rosa Flussschiff GmbH

împotriva

Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d’allocations familiales d’Alsace (Urssaf), succesoare în drepturi a Urssaf du Bas-Rhin,

Sozialversicherungsanstalt des Kantons Graubünden,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din doamna R. Silva de Lapuerta (raportor), președinte de cameră, și domnii E. Regan, A. Arabadjiev, C. G. Fernlund și S. Rodin, judecători,

avocat general: domnul H. Saugmandsgaard Øe,

grefier: domnul V. Giacobbo-Peyronnel, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 5 octombrie 2016,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru A-Rosa Flussschiff GmbH, de M. Schlingmann, Rechtsanwalt;

— pentru Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale și d’allocations familiales d’Alsace (Urssaf), succesoare în drepturi a Urssaf du Bas-Rhin, de J.-J. Gatineau, avocat;

— pentru guvernul francez, de D. Colas și de C. David, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: franceza.

— pentru guvernul belgian, de M. Jacobs, de L. Van den Broeck și de J. Van Holm, în calitate de agenți;

— pentru guvernul ceh, de M. Smolek și de J. Vláčíl, în calitate de agenți;

— pentru Irlanda, de G. Hodge, de E. Creedon și de A. Joyce, în calitate de agenți, asistați de N. Donnelly, adviser;

— pentru guvernul cipriot, de N. Ioannou, în calitate de agent;

— pentru Comisia Europeană, de D. Martin, în calitate de agent,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 12 ianuarie 2017,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 14 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 de aplicare a regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, cu lucrătorii care desfășoară activități independente și cu membrii familiilor acestora care se deplasează în cadrul Comunității, precum și a articolului 12a punctul 1(a) din Regulamentul (CEE) nr. 574/72 al Consiliului din 21 martie 1972 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului nr. 1408/71, în versiunea lor modificată și actualizată prin Regulamentul (CE) nr. 118/97 al Consiliului din 2 decembrie 1996 (JO 1997, L 28, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 4, p. 35), astfel cum au fost modificate prin Regulamentul (CE) nr. 647/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 aprilie 2005 (JO 2005, L 117, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 211) (denumite în continuare „Regulamentul nr. 1408/71” și, respectiv, „Regulamentul nr. 574/72”).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între A-Rosa Flussschiff GmbH (denumită în continuare „A-Rosa”), pe de o parte, și Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales (URSSAF) d'Alsace [Uniunea pentru recuperarea contribuțiilor de securitate socială și de alocații familiale (URSSAF) din Alsacia], succesoare în drepturi a Urssaf du Bas-Rhin (Urssaf din Bas-Rhin, Franța), și Sozialversicherungsanstalt des Kantons Graubünden (Casa de asigurări sociale a cantonului Grisons, Elveția, denumită în continuare „casa de asigurări sociale elvețiană”), pe de altă parte, în legătură cu o rectificare, notificată societății A-Rosa de către URSSAF, pentru neplata contribuțiilor la regimul francez de securitate socială pentru perioada cuprinsă între 1 aprilie 2005 și 30 septembrie 2007.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Regulamentul nr. 1408/71

3 Articolele 13-17a din Regulamentul nr. 1408/71 figurau în titlul II din acesta din urmă, intitulat „Stabilirea legislației aplicabile”.

4 Articolul 13 din respectivul regulament, după ce instituia, la alineatul (1), regula potrivit căreia persoanele cărora li se aplică acesta sunt supuse în principiu numai legislației unui singur stat membru, prevedea:

„(2) Sub rezerva articolelor 14-17:

(a) persoana care desfășoară o activitate salariată pe teritoriul unui stat membru se supune legislației statului respectiv chiar dacă își are domiciliul pe teritoriul altui stat membru sau dacă întreprinderea sau angajatorul la care persoana este încadrată își are sediul social sau adresa pe teritoriul altui stat membru;

[…]”

5 Articolul 14 din regulamentul menționat, intitulat „Reguli speciale aplicabile persoanelor, altele decât marinarii, care desfășoară o activitate salariată”, prevedea:

„Articolul 13 alineatul (2) litera (a) se aplică sub rezerva următoarelor excepții și împrejurări:

1. (a) persoana care desfășoară o activitate salariată pe teritoriul unui stat membru în serviciul unei întreprinderi de care aparține în mod obișnuit și care este detașată de întreprinderea respectivă pe teritoriul altui stat membru pentru a presta o muncă acolo pentru întreprinderea respectivă continuă să se supună legislației primului stat membru, dacă durata preconizată a detașării nu depășește 12 luni și dacă nu este trimisă să înlocuiască o altă persoană a cărei detașare s-a încheiat;

[…]

2. legislația aplicabilă unei persoane care desfășoară în mod obișnuit o activitate salariată pe teritoriul a două sau a mai multe state membre se stabilește după cum urmează:
   (a) persoana care este membră a personalului navigant al unei întreprinderi care desfășoară, pe seama altei persoane sau pentru sine, servicii internaționale de transport feroviar, rutier, aerian sau fluvial de pasageri sau marfă și are sediul social pe teritoriul unui stat membru face obiectul legislației acestui stat; cu toate acestea:
      (i) dacă întreprinderea respectivă are o sucursală sau o reprezentanță permanentă pe teritoriul unui stat membru altul decât cel în care se află sediul său, persoana angajată de o astfel de sucursală sau reprezentanță permanentă se supune legislației statului membru pe al cărui teritoriu se află sucursala sau reprezentanța permanentă respectivă;

[…]”

6 Potrivit articolului 80 alineatul (1) din același regulament:

„Pe lângă Comisie funcționează o comisie administrativă pentru securitatea socială a lucrătorilor migranți (denumită în cele ce urmează «comisia administrativă»), compusă dintr-un reprezentant guvernamental din partea fiecărui stat membru, asistat, dacă este cazul, de consilieri de specialitate […]”

7 În temeiul articolului 81 litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, comisia administrativă are, printre altele, atribuția de a se ocupa de toate aspectele administrative și aspectele de interpretare care rezultă din dispozițiile acestui regulament.

8 Articolul 84a alineatul (3) din regulament prevedea:

„În cazul unor dificultăți de interpretare sau de aplicare a prezentului regulament, care pot pune în discuție drepturile unei persoane vizate de acesta, instituția din statul competent sau din statul de reședință a persoanei în cauză se adresează instituției sau instituțiilor celuilalt sau celorlalte state membre respective. În cazul în care nu există o soluție într-un termen rezonabil, autoritățile respective pot sesiza comisia administrativă."

9 Regulamentul nr. 1408/71 a fost abrogat și înlocuit de la 1 mai 2010 prin Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (JO 2004, L 166, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 82).

Regulamentul nr. 574/72

10 Titlul III din Regulamentul nr. 574/72, purtând denumirea „Aplicarea dispozițiilor regulamentului privind stabilirea legislației aplicabile", prevedea modalitățile de aplicare a articolelor 13-17 din Regulamentul nr. 1408/71.

11 În special, articolul 12a punctul 1(a) din Regulamentul nr. 574/72 prevedea că instituția desemnată de autoritatea competentă a statului membru a cărui legislație urma să rămână aplicabilă, în temeiul articolului 14 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, era obligată să elibereze un certificat, denumit „certificatul E 101", care să ateste că lucrătorul în cauză este supus legislației statului membru menționat.

12 Regulamentul nr. 574/72 a fost abrogat și a fost înlocuit, de la 1 mai 2010, prin Regulamentul (CE) nr. 987/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului nr. 883/2004 (JO 2009, L 284, p. 1).

Decizia nr. 181 a comisiei administrative din 13 decembrie 2000

13 În temeiul articolului 81 litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, comisia administrativă a adoptat Decizia nr. 181 din 13 decembrie 2000 privind interpretarea articolului 14 alineatul (1), a articolului 14a alineatul (1) și a articolului 14b alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 1408/71 (JO 2001, L 329, p. 73).

14 Potrivit punctului 6 din această decizie, „[f]ormularul E 101 trebuie să fie eliberat de preferință înaintea începerii perioadei vizate; cu toate acestea, formularul poate fi de asemenea eliberat în perioada respectivă, chiar după expirarea sa, caz în care poate avea un efect retroactiv" [traducere neoficială].

15 Punctul 7 din decizia menționată este redactat astfel:

„Obligația de cooperare la care se referă punctul 5 litera (d) din prezenta decizie impune de asemenea:

(a) instituției competente a statului de trimitere să efectueze o apreciere corectă a faptelor pertinente pentru aplicarea articolului 14 alineatul (1), a articolului 14a alineatul (1) și a articolului 14b alineatele (1) și (2) din Regulamentul [nr. 1408/71] și a articolelor 11 și 11a din Regulamentul [nr. 574/72] și, prin urmare, să garanteze că mențiunile care figurează în formularul E 101 sunt completate corect;

(b) instituției competente a statului de încadrare în muncă și a oricărui alt stat membru să considere că formularul E 101 este obligatoriu atât timp cât nu a fost retras sau nu a fost declarat nevalid de instituția competentă a statului de trimitere;

(c) instituției competente a statului de trimitere să reconsidere temeinicia eliberării acestui formular și, dacă este cazul, să retragă formularul menționat atunci când instituția statului de încadrare în muncă emite îndoieli cu privire la exactitatea faptelor aflate la baza formularului respectiv.” [traducere neoficială]

16 Punctul 9 din aceeași decizie prevede:

„În cazul în care dezacordul persistă, orice instituție competentă vizată poate prezenta comisiei administrative, prin intermediul reprezentantului său guvernamental, o notă care va fi examinată în prima reuniune următoare celei de a douăzecea zile de la prezentarea notei menționate pentru a încerca să concilieze punctele de vedere divergente în legătură cu legislația aplicabilă în speță.” [traducere neoficială]

Acordul CE-Elveția

17 Articolul 8 din Acordul dintre Comunitatea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Confederația Elvețiană, pe de altă parte, privind libera circulație a persoanelor, semnat la Luxemburg la 21 iunie 1999 și aprobat în numele Comunității Europene prin Decizia 2002/309/CE, Euratom a Consiliului și a Comisiei privind Acordul de cooperare științifică și tehnologică din 4 aprilie 2002 privind încheierea a șapte acorduri cu Confederația Elvețiană (JO 2002, L 114, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 27, p. 25, denumit în continuare „Acordul CE-Elveția”), prevede:

„Părțile contractante adoptă dispoziții, în conformitate cu anexa II, pentru coordonarea sistemelor de securitate socială […]”

18 Anexa II la Acordul CE-Elveția privind coordonarea sistemelor de securitate socială prevedea la articolul 1:

„(1) Părțile contractante convin, în ceea ce privește coordonarea sistemelor de securitate socială, să aplice între ele actele comunitare la care se face trimitere, astfel cum sunt în vigoare la data semnării acordului și astfel cum au fost modificate de secțiunea A din prezenta anexă sau normele echivalente acestor acte.

(2) Termenul «stat membru» sau «state membre» care figurează în actele menționate la secțiunea A din prezenta anexă cuprind și Elveția pe lângă statele a căror situație este reglementată de actele comunitare relevante.”

19 Secțiunea A din această anexă făcea trimitere în special la Regulamentele nr. 1408/71 și nr. 574/72.

20 Prin Decizia nr. 1/2012 a Comitetului mixt instituit în temeiul Acordului CE-Elveția din 31 martie 2012 de înlocuire a anexei II la acordul respectiv referitoare la coordonarea sistemelor de securitate socială (JO 2012, L 103, p. 51), intrată în vigoare la 1 aprilie 2012, secțiunea A din anexa menționată a fost actualizată și face trimitere în prezent la Regulamentele nr. 883/2004 și nr. 987/2009.

21 Cu toate acestea, faptele anterioare datei de intrare în vigoare a acestei decizii, precum cele aferente litigiului principal, continuă să fie guvernate de Regulamentele nr. 1408/71 și nr. 574/72, în temeiul anexei II secțiunea A punctele 3 și 4 la Acordul CE-Elveția, astfel cum a fost modificată prin Decizia nr. 1/2012, care face trimitere în continuare la Regulamentele nr. 1408/71 și nr. 574/72 „atunci când se referă la cazuri care au avut loc în trecut”.

Litigiul principal și întrebările preliminare

22 A-Rosa, cu sediul în Germania, exploatează printre altele două vapoare de croazieră care navighează pe Ron (Franța) și pe Saône (Franța), la bordul cărora lucrează 45 și, respectiv, 46 de lucrători sezonieri, care sunt resortisanți ai altor state membre decât Franța și care desfășoară activități hoteliere. Cele două vapoare navighează exclusiv pe apele interioare franceze.

23 A-Rosa are o sucursală în Elveția a cărei activitate constă în gestionarea tuturor aspectelor privind activitatea vapoarelor, gestiunea, administrarea, precum și resursele umane, cu alte cuvinte personalul angajat pe aceste vapoare. În această privință, toate contractele de muncă ale lucrătorilor sezonieri menționați mai sus sunt supuse dreptului elvețian.

24 În urma unui control al celor două vapoare, efectuat la 7 iunie 2007, URSSAF a constatat nereguli privind asigurarea socială a lucrătorilor salariați care desfășoară activități hoteliere. Această constatare a condus la o decizie de rectificare a impunerii, notificată A-Rosa la 22 octombrie 2007, în cuantum de 2 024 123 de euro cu titlu de restanțe la plata contribuțiilor sociale la regimul francez de securitate socială pentru perioada cuprinsă între 1 aprilie 2005 și 30 septembrie 2007.

25 Cu ocazia acestor operațiuni de control, A-Rosa a furnizat un prim lot de certificate E 101, pentru anul 2007, eliberate de casa de asigurări sociale elvețiană în temeiul articolului 14 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71.

26 A-Rosa a contestat această decizie de rectificare în fața tribunal des affaires de sécurité sociale du Bas-Rhin (Tribunalul pentru Securitate Socială din Bas-Rhin, Franța). Această acțiune a fost respinsă prin hotărârea din 9 februarie 2011. Instanța a considerat astfel că activitatea desfășurată de A-Rosa era orientată în întregime spre teritoriul francez și că era efectuată acolo în mod obișnuit, stabil și continuu, astfel încât A-Rosa nu putea să se prevaleze de articolul 14 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71, invocat în cadrul acțiunii sale, din moment ce această dispoziție reglementează situația specifică a detașării lucrătorilor.

27 A-Rosa a declarat apel împotriva acestei hotărâri la cour d'appel de Colmar (Curtea de Apel Colmar, Franța).

28 Prin scrisoarea din 27 mai 2011, URSSAF a adresat casei de asigurări sociale elvețiene o cerere de retragere a certificatelor E 101, arătând în special că aceste formulare nu ar fi trebuit să fie întocmite în temeiul articolului 14 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, din moment ce activitatea vapoarelor în cauză se desfășura în permanență și exclusiv în Franța, astfel încât salariații recrutați special pentru a fi afectați la bordul acestora ar fi trebuit să facă obiectul unor declarații periodice la organismele de securitate socială franceze.

29 Prin scrisoarea din 18 august 2011, casa de asigurări sociale elvețiană a răspuns la această cerere indicând printre altele că a stabilit în sarcina A-Rosa obligația de a deduce contribuțiile de securitate socială conform dreptului țării respective pentru persoanele care lucrează efectiv numai într-un stat membru al Uniunii și solicitând URSSAF, având în vedere că, în ceea ce privește anul 2007, toate contribuțiile de securitate socială referitoare la aceste persoane fuseseră deduse și fuseseră plătite în Elveția, să renunțe la o corecție cu titlu retroactiv în privința supunerii persoanelor menționate la regimul francez de securitate socială.

30 În cursul procedurii de apel, A-Rosa a furnizat un al doilea lot de certificate E 101, pentru anii 2005 și 2006, eliberate de asemenea de casa de asigurări sociale elvețiană în temeiul articolului 14 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71.

31 Apelul declarat de A-Rosa a fost respins în esență prin hotărârea cour d'appel de Colmar (Curtea de Apel Colmar) din 12 septembrie 2013. În această privință, deși această societate invoca beneficiul certificatelor E 101 pe care le prezentase, această instanță, după ce a reținut că astfel de certificate nu fuseseră eliberate în temeiul articolului 14 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, pe care A-Rosa declara că se fondează, ci în temeiul articolului 14 alineatul (2) litera (a) din acest regulament, și că certificatele menționate fuseseră furnizate de A-Rosa în două loturi, primul, cu ocazia operațiunilor de control ale URSSAF, iar cel de al doilea, ulterior deciziei tribunal des affaires de sécurité sociale du Bas-Rhin (Tribunalul pentru Securitate Socială din Bas-Rhin), a constatat că lucrătorii salariați a căror remunerație făcea obiectul rectificării își desfășurau activitatea numai pe teritoriul francez, astfel încât A-Rosa nu justificase excepțiile care îi permiteau să se sustragă de la aplicarea principiului teritorialității stabilit la articolul 13 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71.

32 A-Rosa a declarat recurs împotriva acestei hotărâri în fața instanței de trimitere, Cour de cassation (Curtea de Casație, Franța). Aceasta, pornind de la constatările efectuate de cour d'appel de Colmar (Curtea de Apel Colmar), ridică problema dacă eliberarea unui certificat E 101 de către instituția competentă a unui stat membru, în temeiul articolului 14 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, este însoțită de efectele pe care jurisprudența Curții le atribuie în mod obișnuit unui asemenea certificat, atunci când modalitățile potrivit cărora lucrătorul salariat vizat de certificatul respectiv își desfășoară activitatea pe teritoriul unui alt stat membru nu intră în mod vădit în domeniul de aplicare material al regimurilor derogatorii prevăzute la articolul 14 menționat.

33 În aceste condiții, Cour de cassation (Curtea de Casație) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Efectul atribuit certificatului E 101 eliberat, în conformitate cu articolul 11 alineatul (1) și cu articolul 12a punctul 1(a) din Regulamentul nr. 574/72 […], de instituția desemnată de autoritatea statului membru a cărui legislație de securitate socială urmează să rămână aplicabilă situației lucrătorului salariat se impune, pe de o parte, instituțiilor și autorităților statului [membru] gazdă [și], pe de altă parte, instanțelor aceluiași stat membru, atunci când se constată că condițiile în care se desfășoară activitatea lucrătorului salariat nu intră în mod vădit în domeniul de aplicare material al normelor derogatorii prevăzute la articolul 14 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 1408/71?"

Cu privire la întrebarea preliminară

34 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 12a punctul 1(a) din Regulamentul nr. 574/72 trebuie interpretat în sensul că un certificat E 101 eliberat de instituția desemnată de autoritatea competentă a unui stat membru, în temeiul articolului 14 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, este obligatoriu atât pentru instituțiile de securitate socială ale statului membru în care se efectuează munca, cât și pentru instanțele acestui stat membru, chiar și atunci când acestea constată că condițiile în care se desfășoară activitatea lucrătorului vizat nu intră în mod vădit în domeniul de aplicare material al acestei dispoziții din Regulamentul nr. 1408/71.

35 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, în cadrul procedurii preliminare prevăzute la articolul 267 TFUE, care este întemeiată pe o separare clară a funcțiilor între instanțele naționale și Curte, instanța națională este singura competentă să constate și să aprecieze faptele din litigiul principal. În acest cadru, Curtea este abilitată să se pronunțe numai asupra interpretării sau a validității dreptului Uniunii în raport cu situația de fapt și de drept astfel cum este descrisă de instanța de trimitere pentru a da acesteia din urmă elementele utile soluționării litigiului cu care este sesizată (Hotărârea din 28 iulie 2016, Kratzer, C-423/15, EU:C:2016:604, punctul 27).

36 Astfel, trebuie să se pornească de la constatările efectuate de instanța de trimitere pentru a răspunde la întrebarea adresată de aceasta, astfel cum a fost reformulată la punctul 34 din prezenta hotărâre, fără a se prejudeca, așadar, aspectul dacă lucrătorii vizați intră sau nu intră în domeniul de aplicare al articolului 14 din Regulamentul nr. 1408/71 și nici aspectul referitor la legislația aplicabilă lucrătorilor menționați.

37 Trebuie amintit că certificatul E 101 urmărește, la fel ca reglementarea de drept material prevăzută la articolul 14 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, să faciliteze libera circulație a lucrătorilor și libera prestare a serviciilor (a se vedea prin analogie Hotărârea din 26 ianuarie 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, punctul 20 și jurisprudența citată).

38 În certificatul menționat, instituția competentă a statului membru în care are sediul întreprinderea la care sunt angajați lucrătorii vizați declară că acestora din urmă va continua să li se aplice propriul regim de securitate socială. Procedând astfel, în temeiul principiului potrivit căruia lucrătorii trebuie să fie afiliați la un singur regim de securitate socială, acest certificat implică în mod necesar că nu se poate aplica regimul celuilalt stat membru (Hotărârea din 26 ianuarie 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, punctul 21 și jurisprudența citată).

39 În această privință, trebuie arătat că principiul cooperării loiale, prevăzut la articolul 4 alineatul (3) TUE, impune instituției emitente să efectueze o apreciere corectă a faptelor pertinente pentru aplicarea normelor referitoare la stabilirea legislației aplicabile în materie de securitate socială și, prin urmare, să garanteze exactitatea mențiunilor care figurează în certificatul E 101 (Hotărârea din 26 ianuarie 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, punctul 22 și jurisprudența citată).

40 În ceea ce privește instituția competentă a statului membru în care se efectuează munca, rezultă de asemenea din obligațiile de cooperare care decurg din articolul 4 alineatul (3) TUE că acestea nu ar fi respectate – iar obiectivele articolului 14 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71 și ale articolului 12a punctul 1(a) din Regulamentul nr. 574/72 ar fi încălcate – dacă instituția statului membru menționat ar considera că nu este obligată să respecte mențiunile din certificatul E 101 și i-ar supune pe acești lucrători și propriului regim de securitate socială (a se vedea prin analogie Hotărârea din 30 martie 2000, Banks și alții, C-178/97, EU:C:2000:169, punctul 39 și jurisprudența citată).

41 În consecință, certificatul E 101, întrucât creează o prezumție de legalitate a afilierii lucrătorului vizat la regimul de securitate socială al statului membru în care are sediul întreprinderea la care este angajat, este obligatoriu pentru instituția competentă a statului membru în care acest lucrător efectuează o muncă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 30 martie 2000, Banks și alții, C-178/97, EU:C:2000:169, punctul 40 și jurisprudența citată).

42 Soluția contrară ar fi de natură să aducă atingere principiului afilierii lucrătorilor salariați la un singur regim de securitate socială, precum și previzibilității regimului aplicabil și, prin urmare, securității juridice. Astfel, în cazul în care regimul aplicabil ar fi dificil de determinat, fiecare dintre instituțiile competente din cele două state membre vizate ar putea considera, în detrimentul lucrătorilor vizați, că propriul regim de securitate socială le este aplicabil (Hotărârea din 26 ianuarie 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, punctul 25 și jurisprudența citată).

43 Prin urmare, atât timp cât certificatul E 101 nu este retras sau declarat nevalid, instituția competentă a statului membru în care lucrătorul efectuează o muncă trebuie să țină seama de faptul că acesta din urmă este supus deja legislației de securitate socială a statului membru în care are sediul întreprinderea la care este angajat, iar această instituție nu poate, în consecință, să îl supună pe lucrătorul în discuție propriului regim de securitate socială (Hotărârea din 30 martie 2000, Banks și alții, C-178/97, EU:C:2000:169, punctul 42 și jurisprudența citată).

44 Cu toate acestea, revine instituției competente a statului membru care a întocmit certificatul E 101 sarcina de a reconsidera temeinicia acestei eliberări și, dacă este cazul, de a retrage acest certificat atunci când instituția competentă a statului membru în care lucrătorul efectuează o muncă exprimă îndoieli în ceea ce privește exactitatea faptelor care se află la baza certificatului respectiv și, prin urmare, a mențiunilor care figurează în certificatul amintit, în special pentru că acestea nu corespund cerințelor prevăzute la articolul 14 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71 (a se vedea prin analogie Hotărârea din 30 martie 2000, Banks și alții, C-178/97, EU:C:2000:169, punctul 43 și jurisprudența citată).

45 În ipoteza în care nu ar reuși să se pună de acord în special cu privire la aprecierea faptelor specifice unei anumite situații și, în consecință, cu privire la aspectul dacă această situație intră sub incidența articolului 14 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, instituțiile vizate au posibilitatea de a sesiza comisia administrativă (a se vedea prin analogie Hotărârea din 26 ianuarie 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, punctul 28 și jurisprudența citată).

46 Dacă aceasta din urmă nu reușește să concilieze punctele de vedere ale instituțiilor competente în legătură cu legislația aplicabilă în speță, statul membru pe teritoriul căruia lucrătorul vizat efectuează o muncă dispune cel puțin de posibilitatea, și aceasta fără a aduce atingere eventualelor căi de atac de natură jurisdicțională care există în statul membru din care face parte instituția emitentă, de a iniția o procedură de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, conform articolului 259 TFUE, pentru a permite Curții să examineze, cu ocazia unei asemenea acțiuni, chestiunea legislației naționale aplicabile lucrătorului respectiv și, prin urmare, exactitatea mențiunilor care figurează în certificatul E 101 (Hotărârea din 10 februarie 2000, FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, punctul 58).

47 Dacă s-ar admite că instituția națională competentă poate să obțină, prin sesizarea unei instanțe a statului membru gazdă al lucrătorului vizat din care face parte aceasta, declararea nevalidității unui certificat E 101, sistemul întemeiat pe cooperarea loială dintre instituțiile competente ale statelor membre ar risca să fie compromis (Hotărârea din 26 ianuarie 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, punctul 30).

48 Din cele ce precedă rezultă că, atât timp cât nu este retras sau nu este declarat nevalid, certificatul E 101 se impune în ordinea juridică internă a statului membru în care lucrătorul salariat se deplasează pentru a efectua o muncă și, prin urmare, este obligatoriu pentru instituțiile acestui stat membru (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 ianuarie 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, punctul 31).

49 Din aceasta decurge că o instanță a statului membru gazdă nu este abilitată să verifice validitatea unui certificat E 101 în raport cu elementele în temeiul cărora a fost eliberat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 ianuarie 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, punctul 32).

50 Curtea a statuat deja, pe de altă parte, că, în măsura în care certificatul E 101 este obligatoriu pentru instituția competentă a statului membru gazdă, nimic nu ar justifica nerespectarea certificatului în discuție de către persoana care utilizează serviciile unui lucrător. În cazul în care are îndoieli cu privire la validitatea certificatului, această persoană trebuie totuși să informeze instituția în cauză în acest sens (Hotărârea din 9 septembrie 2015, X și van Dijk, C-72/14 și C-197/14, EU:C:2015:564, punctul 42 și jurisprudența citată).

51 Prin urmare, un certificat E 101 eliberat de instituția competentă a unui stat membru, conform articolului 12a punctul 1(a) din Regulamentul nr. 574/72, în pofida faptului că, potrivit instituțiilor și instanțelor statului membru în care se efectuează munca, lucrătorii în cauză nu intră în domeniul de aplicare al articolului 14 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, este obligatoriu atât pentru aceste instituții și pentru aceste instanțe, cât și pentru persoana care utilizează serviciile acestor lucrători.

52 Faptul că lucrătorii în cauză nu intră în mod vădit în domeniul de aplicare al articolului 14 menționat nu schimbă cu nimic considerațiile care precedă.

53 Astfel, întrucât Curtea a stabilit, în cadrul jurisprudenței sale, procedura care trebuie urmată pentru soluționarea eventualelor diferende dintre instituțiile statelor membre în cauză privind validitatea sau exactitatea unui certificat E 101, instituțiile statelor membre aflate în situația de a aplica Regulamentele nr. 1408/71 și nr. 574/72, inclusiv Confederația Elvețiană, conform Acordului CE-Elveția, trebuie să respecte această procedură, chiar dacă s-ar demonstra că condițiile în care se desfășoară activitatea lucrătorilor în cauză nu intră în mod vădit în domeniul de aplicare material al dispoziției în temeiul căreia a fost eliberat certificatul E 101.

54 În acest context, argumentele invocate de guvernul francez și de URSSAF în ceea ce privește ineficacitatea procedurii menționate și necesitatea de a preveni concurența neloială, precum și dumpingul social nu pot să justifice în niciun mod nerespectarea acesteia și nici, *a fortiori*, decizia de a înlătura un certificat E 101 eliberat de instituția competentă a unui alt stat membru.

55 Asemenea argumente nu pot fi considerate întemeiate nici pentru a modifica, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, jurisprudența Curții în această privință.

56 Astfel, mai întâi, în cadrul litigiului principal, din dosarul prezentat Curții reiese că autoritățile franceze nici nu au epuizat calea dialogului cu casa de asigurări sociale elvețiană, nici măcar nu au încercat să sesizeze comisia administrativă, așa încât faptele aflate la originea acestui litigiu nu pot fi de natură să evidențieze pretinse deficiențe ale procedurii stabilite prin jurisprudența Curții sau să demonstreze imposibilitatea de a soluționa eventuale situații de concurență neloială sau de dumping social, după cum a arătat avocatul general la punctele 75 și 82 din concluzii.

57 Apoi, trebuie să se observe că Decizia nr. 181 și-a însușit principiile juridice care reies din jurisprudența Curții referitoare la certificatul E 101, inclusiv obligația de a supune comisiei administrative eventualele divergențe referitoare la legislația aplicabilă faptelor care se află la baza eliberării unui certificat E 101.

58 Pe de altă parte, legiuitorul Uniunii prevede, la articolul 84a alineatul (3) din Regulamentul nr. 1408/71, în cazul unor dificultăți de interpretare sau de aplicare a acestui regulament care pot pune în discuție drepturile unei persoane vizate de acesta, în primul rând, calea dialogului dintre instituțiile competente ale statelor membre în cauză și, în al doilea rând, sesizarea comisiei administrative.

59 În plus, Regulamentul nr. 987/2009, actualmente în vigoare, a codificat jurisprudența Curții, consacrând caracterul obligatoriu al certificatului E 101 și competența exclusivă a instituției emitente în ceea ce privește aprecierea validității certificatului menționat și preluând în mod explicit procedura repusă în discuție de guvernul francez și de URSSAF ca modalitate de soluționare a diferendelor privind atât exactitatea documentelor întocmite de instituția competentă a unui stat membru, cât și stabilirea legislației aplicabile lucrătorului vizat.

60 În sfârșit, faptul că, în speță, statul emitent al certificatelor E 101 este Confederația Elvețiană și că, prin urmare, nu poate fi inițiată o eventuală acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor în raport cu acest stat, astfel cum a arătat guvernul francez, nu are nicio incidență asupra caracterului obligatoriu al certificatelor E 101 în discuție în litigiul principal, întrucât Acordul CE-Elveția prevede propriul sistem de soluționare a diferendelor dintre părțile contractante, după cum a subliniat avocatul general la punctul 65 din concluzii.

61 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 12a punctul 1(a) din Regulamentul nr. 574/72 trebuie interpretat în sensul că un certificat E 101 eliberat de instituția desemnată de autoritatea competentă a unui stat membru, în temeiul articolului 14 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, este obligatoriu atât pentru

instituțiile de securitate socială ale statului membru în care se efectuează munca, cât și pentru instanțele acestui stat membru, chiar și atunci când acestea constată că condițiile în care se desfășoară activitatea lucrătorului vizat nu intră în mod vădit în domeniul de aplicare material al acestei dispoziții din Regulamentul nr. 1408/71.

Cu privire la cheltuielile de judecată

62 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

Articolul 12a punctul 1(a) din Regulamentul (CEE) nr. 574/72 al Consiliului din 21 martie 1972 de stabilire a modalităților de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, cu lucrătorii care desfășoară activități independente și cu membrii familiilor acestora care se deplasează în cadrul Comunității, în versiunea modificată și actualizată prin Regulamentul (CE) nr. 118/97 al Consiliului din 2 decembrie 1996, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 647/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 aprilie 2005, trebuie interpretat în sensul că un certificat E 101 eliberat de instituția desemnată de autoritatea competentă a unui stat membru, în temeiul articolului 14 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, în versiunea modificată și actualizată prin Regulamentul nr. 118/97, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 647/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 aprilie 2005, este obligatoriu atât pentru instituțiile de securitate socială ale statului membru în care se efectuează munca, cât și pentru instanțele acestui stat membru, chiar și atunci când acestea constată că condițiile în care se desfășoară activitatea lucrătorului vizat nu intră în mod vădit în domeniul de aplicare material al acestei dispoziții din Regulamentul nr. 1408/71.

Semnături